

4. Odpoveď ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky I. Korčoka na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Svrčka podanú 30. marca 2021 vo veci migračného parku EÚ

Ivan Korčok
minister zahraničných vecí a európskych záležitostí
Slovenskej republiky

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 30 -04- 2021		
Číslo spisu. PPEOS-105/2021		
Listy: 01-	Prílohy: 01-	
RZ	ZH	LU

Bratislava 28. apríla 2021
Číslo: 014647/2021-EKOP-17

Vážený pán poslanec,

v nadväznosti na Vašu interpeláciu zo dňa 30. marca 2021, v ktorej sa zaujímate o problematiku migrácie, k Vaším konkrétnym otázkam uvádzam nasledovné:

Otázka č. 1: Aká je momentálne pozícia a stanovisko rezortu diplomacie k aplikovateľnosti a realizovateľnosti nového migračného paktu EÚ? Aké sú hlavné výhrady rezortu diplomacie voči uvedenému návrhu?

Európska komisia v septembri minulého roku navrhla Nový pakt o migrácii a azyle, ktorý by mal viesť ku komplexnému, efektívnemu, bezpečnému a voči krízam odolnému rámcu pre riadenie azylu a migrácie v EÚ. Aktuálna pandémia mení migračné vzorce, odhaľuje nové výzvy, ktorým musíme čeliť, dočasne môže migráciu dokonca potlačiť, ale z dlhodobého hľadiska neznižuje naliehavosť nájdenia udržateľného riešenia tohto fenoménu.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR je spolugestorom migračnej agendy spolu s Ministerstvom vnútra SR. V rámci rokovaní zdôrazňujeme, že na migráciu je potrebné nahliadať komplexne, s nutným prepájaním externej dimenzie migrácie a ochrany vonkajších hraníc EÚ so zodpovedným riadením migrácie vo vnútri EÚ. Naším cieľom je podporovať legálnu migráciu a obmedzovať nelegálnu.

Návrh Nového paktu o migrácii a azyle je politickým oznámením Európskej komisie, pričom ho sprevádza päť legislatívnych návrhov a štyri nelegislatívne materiály. Nový pakt o migrácii a azyle nadväzuje na rokovania a legislatívne návrhy, o ktorých sa na pôde EÚ diskutuje od roku 2015. Návrh z dielne Európskej komisie obsahuje viacero inovatívnych a pozitívnych prvkov (napr. zavedenie flexibilnej solidarity, dobrovoľnosť ako východisko pri relokáciách). Podčiarkuje tiež význam externej dimenzie migrácie a oživuje diskusiu o migračných partnerstvách. Zároveň však obsahuje i niekoľko myšlienok, ktorých realizovateľnosť v praxi nateraz ostáva otázná (napr. návrh zrýchleného konania na hraniciach), resp. na ktorých členské štáty dlhodobo nevedia nájsť zhodu, ako sú napr. povinné relokácie a ich obdoby, ktoré Slovenská republika i naďalej odmieta.

Vo svojom programovom vyhlásení sa vláda SR zaviazala presadzovať legitímne záujmy SR pri formulovaní novej európskej migračnej a azylovej politiky. Vláda SR sa sústreďí na riešenia založené na efektívnej ochrane vonkajších hraníc EÚ, uplatňovaní návratovej politiky a riešení príčin migrácie v krajinách pôvodu. Budeme presadzovať,

aby rozhodovanie o udelení azylu zostalo v kompetencii členského štátu. Zároveň sme pripravení adresne uplatniť princíp solidarity tam, kde to prinesie udržateľné riešenia, ako napr. v oblasti spoločnej ochrany vonkajšej hranice EÚ.

Z hľadiska vecnej pôsobnosti sa Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR sústreďuje na rokovania o externej dimenzii migrácie, vrátane poskytovania humanitárnej pomoci, realizácie rozvojových projektov a flexibilnej solidarity v rôznych formách.

Slovenská republika dlhodobo zdôrazňuje, že kľúčom k udržateľnej migračnej politike EÚ je predchádzanie prvotným príčinám migrácie v krajinách pôvodu, či už je to zlepšením sociálno-ekonomických podmienok, zlepšením prístupu k vzdelávaniu, či zdravotníctvu, zlepšením postavenia a ochrany najzraniteľnejších skupín, nekompromisným prístupom k dodržiavaniu ľudských práv, podporou budovania stabilných inštitúcií, právneho štátu a pod. V súlade s týmto zámerom a aj vzhľadom na pretrvávajúcu migračnú a utečeneckú krízu boli Sýria a susedné krajiny Blízkeho a Stredného východu zahrnuté medzi partnerské krajiny SlovakAid na nadchádzajúce päťročné obdobie. Zároveň v roku 2020 Slovenská republika rozšírila poskytovanie pomoci aj o región východnej subsaharskej Afriky.

Na spojenom zasadnutí ministrov vnútra (Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci) a ministrov zahraničných vecí (Rada pre zahraničné veci) 15. marca 2021 členské štáty vyzvali Európsku komisiu, aby vypracovala cestovné mapy pre partnerstvá s tretími krajinami. Tieto majú byť šité na mieru a obojstranne výhodné. Zároveň by Európska komisia mala pristúpiť k intenzívnemu dialógu s krajinami, ktoré nerešpektujú uzatvorené dohody v kľúčovej oblasti návratov a readmisií. Aktuálne sa medzi ne indikatívne radia Bangladéš, Eritrea, Somálsko a Irak. Ak sa spolupráca s týmito krajinami nezlepší, Európska komisia by mala v ďalšom kroku pristúpiť k využitiu vízových sankcií. Pre kredibilitu Európskej únie a budúce nastavenie vzťahov s tretími krajinami je dôležité, že sa takto posúvame z roviny diskusií k reálnym krokom a opatreniam.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR dlhodobo akcentuje spoluprácu s tranzitnými krajinami. Sme zástancami pokračujúcej materiálnej, personálnej, znalostnej a finančnej podpory pre tretie krajiny, na území ktorých sa koncentrujú, resp. tranzitujú masy migrantov a utečencov. Úspešnosť a realizovateľnosť Nového paktu o migrácii a azyle je zásadne prepojená s kontinuitou európskej podpory pre utečencov a ich hostiteľské komunity nielen v Turecku, na severe Afriky, ale aj v Libanone a Jordánsku, či na západnom Balkáne. Slovensko je preto aktívnym prispievateľom do Zvereňeckých fondov EÚ, vytvorených v reakcii na utečeneckú a migračnú krízu a aktívne sa angažuje pri realizácii projektov z nich financovaných.

Návrh Nového paktu o migrácii a azyle považujeme za základ pre ďalšiu diskusiu. Tá prebieha nielen v Bruseli, ale aj bilaterálne, resp. na regionálnej úrovni, a to najmä s krajinami, ktoré tvoria južnú hranicu Európskej únie. Vzájomné porozumenie a realizácia flexibilnej solidarity v rámci Európskej únie sú kľúčovými prvkami na prekonanie názorových rozdielov o citlivých otázkach Nového paktu o migrácii a azyle. Realizovateľnosť a adresnosť flexibilnej solidarity je možné demonštrovať aj aktuálnym spoločným projektom Slovenskej republiky a Rakúska, ktorý je zameraný na zmiernenie následkov migrácie v Grécku. Vláda SR naň vyčlenila čiastku 1 milión

eur. Projekt prispeje k zlepšeniu prístupu k zdravotnej starostlivosti pre prisťahovalcov zdržiavajúcich sa v záchytných a identifikačných centrách a zároveň odľahčí nápor na národný systém zdravotnej starostlivosti.

Otázka č. 2: V Slovenskej republike aktuálne neexistuje komplexná stratégia vlády SR pre riešenie problematiky ohľadne migrácie, pričom by som sa chcel opýtať, či rezort diplomacie (resp. vláda SR) plánuje v tejto oblasti prijať v dohľadnej dobe materiál, ktorý by sa zaoberal danou oblasťou a ktorý by obsahoval konkrétnu víziu a stanovenie konkrétnych opatrení v danej oblasti.

Uznesením vlády SR č. 574 z 31. augusta 2011 bola prijatá Migračná politika SR s výhľadom do roku 2020. Išlo o základný a východiskový dokument SR v oblasti migračnej politiky. Migračná politika SR s výhľadom do roku 2020 vychádzala z princípov členstva Slovenskej republiky v Európskej únii a pripravenosti podieľať sa na harmonizácii migračných politík jednotlivých štátov EÚ. Z obsahového hľadiska sa Migračná politika SR s výhľadom do roku 2020 sústreďovala na niekoľko aspektov, a to na legálnu migráciu, emigráciu kvalifikovanej pracovnej sily, nelegálnu migráciu, návraty, obchodovanie s ľuďmi, ochranu hraníc, medzinárodnú ochranu, migráciu, rozvoj a napokon aj inštitucionálne zabezpečenie.

V nadväznosti na Migračnú politiku SR s výhľadom do roku 2020 Ministerstvo vnútra SR vypracovalo v spolupráci s relevantnými ministerstvami a ostatnými orgánmi štátnej správy vrátane Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR návrh Migračnej politiky SR s výhľadom do roku 2025. Tento materiál bude východiskom pre budovanie komplexnej politiky vlády SR vo všetkých oblastiach migrácie. Dokument zahŕňa aspekty legálnej migrácie s dôrazom na riadenú ekonomickú migráciu, emigrácie zo Slovenskej republiky s dôrazom na návrat pracovnej sily, medzinárodnej ochrany a nútenej migrácie, integrácie, nelegálnej migrácie a hraníc, readmisných dohôd a návratov, boja proti obchodovaniu s ľuďmi, humanitárnej a rozvojovej spolupráce ako aj komunikácie tém migrácie.

Po schválení Migračnej politiky SR s výhľadom do roku 2025 vládou SR bude dokument rozpracovaný do akčných plánov zahŕňajúcich konkrétne opatrenia, ktoré sa budú pravidelne vyhodnocovať, aby sa zabezpečil aktívny a koordinovaný prístup k problematike.

Otázka č. 3: Akými konkrétnymi opatreniami pracuje rezort diplomacie na zefektívnení procesu vydávania víz a povolení na pobyt prostredníctvom zlepšenia koordinácie činnosti medzi zastupiteľskými úradmi a príslušnými oddeleniami cudzineckej polície s využitím informačných a komunikačných technológií?

K zefektívneniu procesu udeľovania víz je určený informačný systém N-VIS, ktorý v plnom rozsahu spĺňa požiadavky schengenského *acquis* a je pripojený na centrálny vízový informačný systém EÚ/Schengenu (C-VIS). Prostredníctvom N-VIS je v rozhodovacom procese udeľovania víz zabezpečené priame pripojenie jednotlivých zastupiteľských úradov (ZÚ) SR s Centrálnym vízovým orgánom Úradu hraničnej a cudzineckej polície P PZ. V súčasnom období je na N-VIS pripojených 52 ZÚ SR, ktoré zabezpečujú vízovú agendu.

Zastupiteľský úrad SR (ZÚ SR) v zmysle ustanovenia §16 ods. 2 zákona č. 404/2011 o pobyte cudzincov môže udeliť schengenské vízum len po predchádzajúcom súhlasnom

stanovisku Centrálného vízového orgánu Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru (ÚHCP P PZ), ktorý vykoná požadovanú previerku žiadateľa (databázy spravodajských služieb, konzultácie s vízovými orgánmi iných krajín Schengenu). V súlade s §16 ods. 1 vyššie citovaného zákona udelenie schengenského víza môže byť podmienené predložením pozvania overeného policajným útvarom, ktoré je v prípade pochybností ohľadom vízového cudzinca využívané najmä v štátoch so zvýšeným rizikom nelegálnej migrácie.

ZÚ SR naďalej pravidelne prostredníctvom ÚHCP P PZ vykonávajú previerky ubytovania, vstupu do schengenského priestoru i jeho opustenia vízovým cudzincom po využití víza. V rovnakom systéme sa spracúvajú aj žiadosti o udelenie národných víz (napr. za účelom následného podania žiadosti o pobyt priamo na oddelení cudzineckej polície v Slovenskej republike).

V zmysle zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov ZÚ SR prijímajú žiadosti o povolenie pobytu na území SR za vymedzeným účelom podľa tohto zákona. ZÚ SR v rámci kompletizácie žiadostí vykonávajú pohovory so žiadateľmi, z ktorých vyhotovujú záznamy určené na rozhodovanie oddelení cudzineckej polície o povolení alebo zamietnutí povolenia na pobyt v Slovenskej republike. Správnym orgánom na rozhodnutie o žiadosti o povolenie na pobyt je Ministerstvo vnútra SR prostredníctvom jednotlivých oddelení cudzineckej polície. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR nedisponuje informačným systémom na spracovanie agendy pobytov a do budúcnosti sa vytvorenie informačného systému na tento účel neplánuje. Koordinácia a spolupráca ZÚ SR s oddeleniami cudzineckej polície je však flexibilná a operatívna.

Otázka č. 4: Aké kroky uskutočnil v poslednom období Váš rezort ohľadne zamerania sa na kontrolu predkladaných dokladov a odhaľovanie falzifikátov (otázka falšovania cestovných dokladov a verejných listín)?

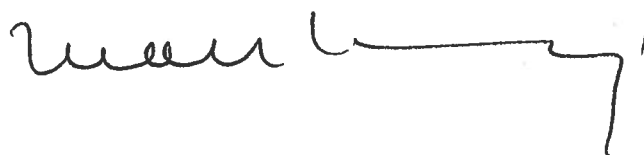
Rezort diplomacie tejto téme dlhodobo venuje osobitnú pozornosť. Diplomatickí zamestnanci ZÚ SR zabezpečujúci výkon konzulárnej agendy majú prístup do európskej databázy na overovanie autenticity dokumentov iFADO, ktorú využívajú pri výkone vízovej a pobytovej agendy v prípade pochybnosti o pravosti dokladu. V rámci pravidelných predvýjazdových konzulárnych školení sa zamestnanci vysielaní na ZÚ SR zúčastňujú tréningu v oblasti odhaľovania falšovania a pozmeňovania dokladov a listín. Tréning je lektorsky zabezpečovaný expertmi na Kriminalistickom a expertíznom ústave Policajného zboru. Vzhľadom na obmedzenia súvisiace s pandemiou sa v roku 2020 nekonali žiadne externé aktivity, akou je aj účasť na školení na Kriminalistickom a expertíznom ústave. Problematika falšovania dokladov a verejných listín je však v rámci predvýjazdovej prípravy (v roku 2020 a v máji 2021) zahrnutá do školení k vízovej a pobytovej agende, zabezpečovaných internými lektormi Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Po zrušení obmedzení bude táto externá aktivita do prípravy opätovne zaradená.

Konzulárni zamestnanci ZÚ SR sa v zahraničí zúčastňujú stretnutí miestnej schengenskej a konzulárnej spolupráce, kde si okrem iného vymieňajú aj poznatky a skúsenosti v oblasti miestnych praktík pri falšovaní dokladov. Predovšetkým v krajinách s vysokým migračným rizikom organizujú niektoré veľvyslanectvá (napr. nemecké, holandské, kanadské, americké a iné) špeciálne semináre a školenia na

odhaľovanie falzifikátov často sa vyskytujúcich v danom teritóriu. Tieto poznatky sú cenným zdrojom aj pre konzulárnych zamestnancov ZÚ SR.

ZÚ SR sú zároveň vybavené základným vybavením na kontrolu pozmeňovaných cestovných dokladov a falzifikátov. Kontrola predkladaných dokladov pri prijímaní žiadostí o udelenie víz alebo povolenia na pobyt v SR je súčasťou postupov, ktoré súvisia s výkonom týchto agend, nakoľko bez platného cestovného dokladu nie je možné v konaní o žiadosti pokračovať.

S úctou



Na vedomie

predseda Národnej rady SR

Vážený pán
Miloš Svrček
poslanec NR SR
podpredseda poslaneckého klubu SME RODINA
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava